

RASEBORG
RAASEPORI

RAASEPORI.FI

RAASEPORIN KAUPUNGIN VALMIUSSUUNNITELMA

YLEINEN OSA

Valmiussuunnitelman päivitysmerkinnät

Suunnitelman kohta tai liite	Asia	Päiväys	Tekijä
Koko suunnitelma	Suunnitelmaluonnoksen koostaminen	19.1.2024	Proxion Pro Oy
	Suunnitelmaluonnoksen tarkistaminen	17.1.2024	Kaupunginjohtaja
	Suunnitelman esittely kaupunginhallituksessa	29.1.2024	Kaupunginjohtaja
	Suunnitelman vahvistaminen	29.1.2024	Kaupunginhallitus

Sisältö

I Yleistä	1
2 Strateginen valmiussuunnitelma, varautuminen häiriötilanteisiin	2
2.1 Lainsäädäntö ja ohjeet	2
2.2 Turvallisuuskulttuuri ja turvallisuusjohtaminen	2
2.3 Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuuhenkilöt	3
2.4 Yhteiskunnan elintärkeät ja kriittiset toiminnot	5
2.5 Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet	6
2.6 Raaseporin uhka-arviot ja riskienhallinta	7
2.7 Painopisteet varautumisen kehittämisessä	9
2.8 Varautumiskoulutus ja harjoitukset	10
2.9 Varautumisveloitteet ostopalveluissa ja sopimusperusteisessa palveluntuotannossa	10
2.10 Yhteistoiminta varautumisessa	10
2.II Pelastuslaitoksen tuki valmiussuunnittelulle	11
3 Operatiivinen valmiussuunnitelma, häiriötilanteen hallinta	12
3.1 Häiriötilanteen hallinnan tehtävät ja tavoitteet	12
3.2 Johtamisjärjestelmä normaalioloissa	12
3.3 Kaupungin johdon ja avainhenkilöiden hälyttämisen- ja informointijärjestelyt	13
3.4 Tehostetun johtamisen ja tilanteen seurannan käynnistäminen	13
3.5 Luottamushenkilöiden informointi	14
3.6 Johtamispaikat ja muut tilat	15
3.7 Johtaminen ja tilannetietoisuus	15
3.8 Viestinnän ja tiedottamisen peruslinjaukset	15
3.9 Henkisen tuen järjestäminen	16
3.10 Yhteistoiminta pelastuslaitoksen kanssa häiriötilanteen hallinnassa	17
3.II Väestönsuojelu	19
3.12 Toiminnan yhteensovittaminen	22
4 Poikkeusolojen valmiussuunnitelma, varautuminen poikkeusoloihin	23
4.1 Poikkeusolojen vaikutukset kaupungin tehtäviin ja päätösvaltaan	23
4.2 Kaupungin hallinto poikkeuksellisissa olosuhteissa	24
4.3 Varausjärjestelyt ja varaamisen vastuut	24
4.4 Väestönsuojelutehtävät ja väestönsuojeluorganisaatio	25

I Yleistä

Raaseporin kaupungin varautumisen ja valmiussuunnittelun tavoitteena on turvallisen elinympäristön luominen, kaupungin palvelutuotannon mahdollisimman häiriötön hoitaminen kaikissa olosuhteissa sekä mahdollisten häiriötilanteiden hallinta ja niistä toipuminen.

Varautuminen perustuu valmiuslain, pelastuslain ja muun erityislainsäädännön varautumisvelvollisuuteen. Valmiuslain mukaan kaupungin tulee valmiussuunnitelmin ja toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä toimenpitein varmistaa tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen, myös poikkeusoloissa. Valmiussuunnittelulla tarkoitetaan organisaation varautumista tavalla, missä voimavarojen käyttö ja toiminta suunnitellaan sekä priorisoidaan häiriötilanteen vaatimusten mukaisesti.

Raaseporin kaupungin varautumistyötä johtaa kaupunginjohtaja yhdessä kaupunginhallituksen kanssa. Varautuminen on osa kaupungin normaalia toimintaa ja siitä aiheutuvat kustannukset sisällytetään toiminta- ja taloussuunnitelmiin sekä talousarvioiden toiminta- ja investointimenoihin.

Valmiussuunnitelman yleisen, eli julkisen, osan lisäksi kaupungin toimialat varautuvat häiriötilanteiden ja poikkeusolojen tehtäviin valmius- ja jatkuvuussuunnitelmillaan, kiinteistöille laadituilla pelastussuunnitelmilla, tarvittavalla resursoinnilla sekä harjoittelemalla säännöllisesti valmiussuunnitelmien ja niitä tarkentavien toimintaohjeiden mukaista toimintaa. Varautumisessa on otettu huomioon myös ulkoistetut palvelut sekä yhteistyö viranomaisten ja järjestöjen kanssa.

Raaseporin kaupungin valmiussuunnitelman yleisen osan on tarkoitus olla informatiivinen, tavoitteita asettava ja velvoittava. Yleiseen osaan on koottu koko kaupunkia koskevat yhteiset linjaukset ja toimintaperiaatteet. Siinä on tuotu esille myös merkittävimmät uhkatilat ja riskit.

Yleisen osan rakenne perustuu Pelastusopiston julkaisuun 2/2012 ”Kaupungin valmiussuunnitelman yleisen osan malli ja ohje sen käyttöön”, jossa on otettu huomioon Raaseporin kaupungin omat erityispiirteet ja toimintaympäristö sekä viimeisimpien vuosien kokemukset.

Valmiussuunnitelman yleinen osa päivitetään valtuustokausittain noin neljän vuoden välein ja aina, kun lainsäädännössä tai kaupungin hallintosäädännössä tapahtuu oleellisia muutoksia. Valmiussuunnitelman yleinen osa on nähtävissä [Raaseporin kaupungin verkkosivuilla](#).

2 Strateginen valmiussuunnitelma, varautuminen häiriötilanteisiin

2.1 Lainsäädäntö ja ohjeet

Kuntien varautumista ja valmiussuunnittelua ohjaavat mm. seuraavat lait ja säädökset:

- [Kuntalaki \(410/2015\)](#)
- [Pelastuslaki \(379/2011\)](#)
- [Valmiuslaki \(1552/2011\)](#)
- [Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta \(407/2011\)](#)
- [Laki hyvinvointialueesta \(611/2021\)](#)
- [Laki huoltovarmuuden turvaamisesta \(1390/1992\)](#)
- [Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista \(VNp 1048/2018\)](#)
- [Vesihuoltolaki \(119/2001\)](#)
- [Sähkömarkkinalaki \(588/2013\)](#)
- [Laki puolustusvoimista \(551/2007\)](#)

2.2 Turvallisuuskulttuuri ja turvallisuusjohtaminen

Turvallisuuskulttuurilla tarkoitetaan arvoja, asenteita, sitoutuneisuutta ja ammattitaitoa sekä ajantasaista normistoa ja turvallisuusvaatimukset täyttävää toimintaa, jolloin jokainen tiedostaa oman toimintansa merkityksen osana kokonaisturvallisuutta. Turvallisuuskulttuuri on myös organisaation kykyä ja tahtoa ymmärtää, millaista turvallinen toiminta on, millaisia vaaroja organisaation toimintaan liittyy ja miten niitä voidaan ehkäistä.

Kaupungin johtaminen, sisäinen valvonta ja riskienhallinta muodostavat turvallisuusjohtamisen kehyksen sekä määrittävät sen järjestämisen ja toteuttamisen periaatteet (Kuva 1, Turvallisuusjohtamisen kokonaisuus).

Kuvio 1. Turvallisuusjohtamisen kokonaisuus

(Lähde: Suomen Kuntaliitto, Kaupungin varautumisen johtaminen, s. 15, ISBN 978-952-293-755-1)

Varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan tarkoituksena on varmistaa kaupungin keskeisten tehtävien hoitaminen mahdollisimman häiriöttömästi kaikissa turvallisuustilanteissa ja parantaa sekä kaupungin henkilöstön, että myös kaupungin asukkaiden kriisinkestävyyttä.

Organisaatioturvallisuuden tarkoituksena on, että kaupunkiorganisaatio on turvallinen työskentely- ja asiointipaikka. Paikallisen turvallisuussuunnittelun tarkoituksena on taas turvata, että kaupunki on turvallinen ja viihtyisä.

Raaseporin kaupungin sisäiseen valvontaan, riskienhallintaan, turvallisuuteen ja varautumiseen liittyen ovat julkisesti saatavilla seuraavat dokumentit:

- Raaseporin kaupungin konsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet (12.12.2022)
- Raaseporin kaupungin sisäisen valvonnan ohje (19.3.2018, uusitaan 2024)

Valmiussuunnittelun ja jatkuvuuden hallinnan pääpaino on normaaliolojen häiriötilanteissa. Valmiuden ylläpito on integroitu osaksi kaupungin normaalia toimintaa ja työskentelyä. Painopistettä on suunnattu häiriötilanteiden hallinnasta niiden ennakointiin, estämiseen sekä varautumisen myötä mahdollisten vaikutusten minimointiin.

2.3 Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuuhenkilöt

Raaseporin kaupungin päätöksentekojärjestelmän pitää toimia samojen perusteiden mukaisesti normaalioloissa, erilaisissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Selkeä toimivallanjako ja eri toimijoiden välinen sujuva yhteistoiminta sekä viestintä ovat tuloksekkaan toiminnan perustana.

Kaupungin organisaatorakenteet pätevät tilanteesta riippumatta. Uusia toimielimiä perustetaan vain silloin, kun mikään olemassa olevasta organisaatiosta ei voi suorittaa tarvittavaa tehtävää. Uusien toimielimien perustaminen koskee lähinnä poikkeusoloja.

Kaupunginjohtaja yhdessä kaupunginhallituksen kanssa vastaa kaupungin varautumisesta ja jatkuvuudenhallinnasta. Valmiussuunnitelman yleisen osan hyväksyy kaupunginhallitus ja se saatetaan tiedoksi valtuustolle. Toimialojen ja erillistoimintojen suunnitelmat hyväksyy ko. lautakunta. Valmiustoimintaan liittyvät muut toimintaohjeet hyväksyvät toimialajohtajat.

Raaseporin kaupunkikonsernista valmiussuunnitteluprosessiin osallistuvat Raaseporin Vesi -liikelaitos sekä Raaseporin Energia Oy.

Vastuualue	Varautumistehtävä	Vastuu	Varahenkilö	Suunnitelma
Kaupunki	Toimialojen varautumisen yhteensovittaminen	Kaupunginjohtaja	Hallintojohtaja	Valmiussuunnitelman yleinen osa
Kaupunki	Häiriötilannejohtaminen	Kaupunginjohtaja	Hallintojohtaja	Häiriötilannejohtamisen ja -viestinnän suunnitelma
Kaupunki	Häiriötilanneviestintä	Viestintäpäällikkö	Viestintäassistentti	Häiriötilannejohtamisen ja -viestinnän suunnitelma
Kaupunki-konserni	Raaseporin kaupunkikonsernin varautuminen ja valmiussuunnittelu	Kaupunginjohtaja	Hallintojohtaja sekä konserniyhtiöiden toimitusjohtajat	Tytär- ja osakkuusyhteisöjen valmiussuunnitelmat
Hallinto ja sisäiset palvelut toimiala	Toimialan varautuminen ja valmiussuunnittelu	Hallintojohtaja	HR-päällikkö	Toimialan valmiussuunnitelma
Sivistys ja hyvinvointi toimiala	Toimialan varautuminen ja valmiussuunnittelu	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja	Ruotsinkielinen opetuspäällikkö	Toimialan valmiussuunnitelma
Kaupunki-ympäristö toimiala	Toimialan varautuminen ja valmiussuunnittelu	Tekninen johtaja	Toimialahallintopalvelujen päällikkö	Toimialan valmiussuunnitelma
Elinkeino ja työllisyys toimiala	Toimialan varautuminen ja valmiussuunnittelu	Elinkeinojohtaja	Avoin (tarkentuu 2/2024)	Toimialan valmiussuunnitelma
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue	Osallistuminen Raaseporin kaupungin vastuiden osalta	Hallintojohtaja	HR-päällikkö	Hyvinvointialueen suunnitelma, Raaseporin kaupungin rooli ja tuki
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimi	Väestönsuojelu- ja evakuointisuunnitelman laatimiseen osallistuminen Raaseporin kaupungin vastuiden osalta	Hallintojohtaja	HR-päällikkö	Pelastustoimen suunnitelma, Raaseporin kaupungin rooli ja tuki

Taulukko 2. Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuuhenkilöt

2.4 Yhteiskunnan elintärkeät ja kriittiset toiminnot

Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot muodostuvat asioista, jotka pitävät koko Suomen turvallisen arjen pyörimässä. Kun yhteiskunnan perustoiminnot ovat kunnossa, kriiseistä voidaan palata normaaliin elämään ilman, että koko yhteiskunnan perusta järkkyy.

Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot on turvattava kaikissa tilanteissa, yhtä lailla normaalioloissa kuin kriisiin sattuessa, ja siksi ne ovat varautumistyön lähtökohta

- Johtaminen
- Henkinen kriisinkestävyys
- Väestön toimintakyky ja palvelut
- Talous, infrastruktuuri, huoltovarmuus
- Sisäinen turvallisuus
- Puolustuskyky
- Kansainvälinen ja EU-toiminta

Suomen kansallinen riskiarvio (2023) on yhteensovitettu kooste eri toimijoiden riskiarvioista. Omissa riskiarvioissaan eri hallinnonalat ovat valinneet yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin vaikuttavia uhkamalleja ja häiriötilanteita.

Suomen kansallisessa riskiarviossa (2023) ovat mainittuna seuraavat uhat:

- Informaatiovaikuttaminen
- Poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinen painostus
- Sotilaallisen voiman käyttö
- Laajamittainen maahantulo ja painostaminen maahantulijoita ohjaamalla
- Yhteiskunnan rakenteisiin tai laajoihin ihmisjoukkoihin tehty terroristinen tai muu väkivaltainen isku
- Isojen väkijoukkojen, ryhmien tai yhteisöjen väkivaltainen liikehdintä tai yhteiskuntajärjestystä vaarantava toiminta
- Julkisen talouden häiriö
- Rahoitusjärjestelmän häiriö
- Energiahuollon häiriöt
- Tieto- ja viestintäverkkojen ja palveluiden häiriöt
- Kuljetusten jatkuvuuden häiriöt
- Terveysturvallisuuden häiriöt
- Vesihuollon häiriöt
- Elintarvikehuollon häiriöt ja ruoka- ja ravintoturvan heikkeneminen
- Laajat tai pitkäkestoiset onnettomuustilanteet

Alueellista riskikartoitusta ja -arviointia on tehty kansallisen riskiarvion laatimiseen liittyen. Raaseporin kaupunki on osallistunut Uudenmaan alueellisen riskiarvion laadintaan.

Edellä esiteltyjen yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen, sekä Suomen kansallisessa riskiarviossa että alueellisessa riskiarviotyössä esitettyjen uhkamallien perusteella, Raaseporin kaupungin elintärkeät toiminnot (ydintehtävät) kriittisine toimintoineen on tunnistettu.

2.5 Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet

Ennaltaehkäisevä toiminta

Varautumisella varmistetaan siis tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen sekä mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Varautumistoi-
menpiteitä ovat muun muassa valmiussuunnittelu, jatkuvuudenhallinta, etukäteisvalmistelut, koulutus ja valmiusharjoitukset.

Yritysten, yhteisöjen, taloyhtiöiden sekä kotitalouksien itsenäinen varautuminen häiriötilanteisiin on tärkeä osa valmiussuunnittelua. Omatoimisen varautumisen veloitteet rakennuksen omistajalle, haltijalle sekä toiminnanharjoittajalle on määritetty pelastuslain 14 §:ssä. Kyläyhteisöjen sekä kotitalouksien varautumisella on suuri merkitys yhteiskunnalle sekä kansalaisille itselleen.

Alla hyödyllisiä linkkejä omatoimisen varautumisen sivustoille:

- Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK:n [Varautuminen kotona](#) -sivusto
- Eri viranomaisten [72 tuntia varautumissuositus kotitalouksille](#) -sivusto

Suomi on tietoyhteiskuntana riippuvainen tietoverkkojen ja -järjestelmien toiminnasta ja näin ollen myös erittäin haavoittuvainen niihin kohdistuville häiriöille. Raaseporin kaupunki varautuu tietoturvasu- ja kyberuhkiin ajantasaisella tietoturva- ja tietosuojapolitiikalla, turvallisilla tietoteknisillä ympäristöillä, valvonnalla, varajärjestelyillä, ajantasaisilla valmius- ja toipumissuunnitelmilla sekä säännöllisin harjoit-
teluin, jotka keskittyvät näihin uhkiin.

Ydintehtävien ja -palveluiden turvaaminen

Raaseporin kaupungin vastuulla olevien tehtävien ja niihin liittyvien palveluiden turvaamiseksi toden-
näköisimpien häiriötilanteiden varalle on oltava valmiussuunnitelmat tarvittavine yksityiskohtaisine
toimintaohjeineen. Valmiussuunnitelmien ja toimintaohjeiden mukaista toimintaa on harjoiteltava
säännöllisesti henkilöstön tietotaidon ylläpitämiseksi.

Varautumisen ja valmiussuunnittelu on sisäänrakennettu osa kaupungin toiminnan ja talouden suunnit-
telua sekä siihen liittyvää riskienhallintaa, ei erillinen prosessi.

Veloitteeseen perustuen kaupungin eri toimialat ja nimetyt konserniyhtiöt laativat omat valmiussuun-
nitelmat vastuullaan olevia tehtäviä varten. Toimialojen ja konserniyhteisöjen valmiussuunnitelmissa tulee
tunnistaa ydintehtävät niihin liittyvine kriittisine toimintoineen, laatia riski- ja vaikutusarviot annettuja
uhkaskenarioita vasten, laatia suunnitelmat riskien pienentämiseksi tai poistamiseksi, varautua mahdol-
listen varajärjestelmien tai -toimintojen käyttöönottoon, laatia suunnitelmat ydintehtävien jatkamiseen
sekä paluuseen normaaliin toimintaan.

Valmiussuunnittelussa tulee huomioida tehtävien hoidossa tarvittava henkilöstö, ajoneuvot ja työkoneet
sekä mahdollisten tilojen varaaminen. Niiltä osin kuin kaupungin ydintehtäviin liittyvät toiminnot on

ulkoistettu ulkopuolisille toimijoille, toimialat varmistavat niiden saatavuuden häiriötiloissa ja poikkeusoloissa palvelusopimuksiin sisällytetyin varautumisvelvoittein.

Vastuu kaupungin tehtäviin kuuluvien lakisääteisten toimintojen ja palveluiden saatavuudesta on aina kaupungilla riippumatta siitä, tuotetaanko ne itse vai onko ne hankittu palveluna.

Häiriötilanteen hallinnan ja johtamisen turvaaminen

Häiriötilanteen tehokkaan hallinnan kannalta on keskeistä, että tarvittavat toimenpiteet käynnistetään viipymättä ja riittävässä laajuudessa. Koko kaupungin laajuisen häiriötilanteen hallinnan yksi keskeisimmistä toiminnoista on tilannekuvan hallinta.

Vaikka kaupungin eri toimialoilla on omat suunnitelmansa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa toimimiseen, niin eri toimialojen, konserniyhtiöiden sekä sidosryhmien välisen yhteistyön koordinoimiseksi on kokonaistilannekuvan muodostaminen, ja sen harjoittelu, kaupungin johtoryhmässä ja kriisivalmiusryhmässä välttämätöntä.

Toinen tärkeä osa-alue häiriötilanteiden ja poikkeusolojen hallinnassa ja johtamisessa on viestintään liittyvä valmiussuunnittelu. Oikea-aikainen, tietosisällöltään ja yleisöltään riittävän laaja ja luotettava viestintä auttaa kaupungin johtoa kontrolloimaan tilannetta ja hillitsemään epävirallisten kanavien kautta leviävän, mahdollisesti väärän, tiedon vaikutuksia.

Erilaisten häiriötilanteiden varalta on laadittava suunnitelmat vaihtoehtoisten viestintävälineiden käytöstä siltä varalta, että perinteiset viestintäkanavat eivät ole käytettävissä.

2.6 Raaseporin uhka-arviot ja riskienhallinta

Raaseporin kaupungin uhka-arvioiden laatimisessa on hyödynnetty Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaa 2017, Kansallista riskiarviota 2023 sekä Uudenmaan alueellista riskiarviota 2023.

Raaseporin kaupungissa tarkasteltavat uhkaskenaariot ja -mallit ovat seuraavat:

1. Vakava energihuollon häiriö (sähkö ja polttoaineet)
2. Vakava tietoliikenteen tai -järjestelmän häiriö, kybervaikuttaminen (ICT-palvelut)
3. Vakava lämpöhuollon häiriö (kaukolämpö)
4. Vakava vesihuollon häiriö (talous- ja jätevedet)
5. Henkilöstön saatavuuteen vaikuttava tilanne
6. Laaja-alainen pandemia (koronavirus tai vastaava)
7. Sään ääri-ilmiöt (myrskyt, tulvat, äärimmäiset lämpötilat, kuivuus)
8. Öljy- tai kemikaalionnettomuudet
9. Tulipalo kriittisten toimintojen kohteessa
10. Kiinteistön käytön estyminen (tulipalo, kosteusvaurio)
- II. Suuronnettomuus (meri-, raide- ja tieliikenne)

12. Säteilyonnettomuus tai sen uhka
13. Vakava väkivallanteko tai terrori
14. Laajamittainen maahantulo
15. Sotilaallisen voiman käyttö

Riskien arviointi osana toiminta- ja taloussuunnittelua

Raaseporin valtuuston hyväksymä hallintosäätö sisältää määräyksiä sisäisestä valvonnasta, riskienhallinnan periaatteista sekä hallinnon ja talouden tarkastamisesta (mm. luku 12). Luku sisältää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät kaupunginhallitukselle, lautakunnille ja johtokunnille, viranhaltijoille ja esihenkilöille sekä sisäiselle tarkastukselle.

Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden antamisesta, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanon ja tuloksellisuuden seurannasta. Riskienhallintaa toteutetaan muun muassa päätösten ja talousarvion valmistelun yhteydessä.

Kaupunginhallituksen alaisten toimielinten ja yhteisöjen tulee talousarvion laatimisen yhteydessä analysoida olosuhteiden muutokset, tunnistaa tavoitteiden saavuttamisen riskit, arvioida riskien vaikutukset ja todennäköisyys sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi. Kaupunginhallitus kokoaa toimielinten ja yhteisöjen analyysien pohjalta kokonaisvaltaisen riskianalyysin koko kaupunkikonsernille.

Jos kaupunginhallituksen alaiset toimielimet havaitsevat merkittäviä riskejä tilikauden aikana, näistä riskeistä ja toimenpiteistä on välittömästi raportoitava kaupunginhallitukselle. Toimintakertomuksessa kaupunginhallitus antaa selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksista, merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä toimenpiteistä mahdollisten havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Kaupunginhallituksen selonteko perustuu sen alaisten toimielinten ja konserniyhteisöjen antamiin selvityksiin.

Riskien arviointi osana varautumista ja valmiussuunnittelua

Raaseporin kaupungin toimialojen sekä erikseen nimettyjen konserniyhteisöjen (Raaseporin vesi -liikelaitos ja Raaseporin energia Oy) riski- ja vaikutusarvioiden laatimisessa työkaluna toimivat yllä esitetyt uhkaskenaarit sekä Uudenmaan alueellisessa riskienarvioinnissa esitetyt lomakepohjat.

Lomakepohjien avulla toimialat ja nimetyt konserniyhteisöt arvioivat, vaikuttaako kyseinen uhkamalli sen vastuulla oleviin ydintehtäviin, minkälainen vaikutus olisi, ja kuinka/miten kyseinen ydintehtäväkohtainen riski voitaisiin joko pienentää tai poistaa kokonaan.

Toimialat ja konserniyhteisöt laativat riski- ja vaikutusarviotaulukot oman arvionsa mukaisesti. Kaupungin tasolla toimialojen ja konserniyhteisöjen riski- ja vaikutusarvioita tarkastellaan kootusti kaupunginhallituksessa ja valmistellaan lopulliset linjaratkaisut tarvittavista riskienhallintatoimenpiteistä. Toimialakohtaiset riski- ja vaikutusarviot ovat salassa pidettäviä (JulkL 24.1 § 8 k).

2.7 Painopisteet varautumisen kehittämisessä

Raaseporin kaupungin varautumista tehostetaan vakiinnuttamalla valmiussuunnitteluprosessi, jalkauttamalla valmiussuunnittelu toimialoille, huomioimalla uhkaskenaariot ja -mallit sekä niistä johtuvat varautumistarpeet vuosittaisessa riskienhallintatyössä, pitämällä valmiussuunnitelmat ajan tasalla (vuosikello) sekä järjestämällä/osallistumalla varautumista tukeviin harjoituksiin.

Varautuminen ulotetaan kaupungin ja/tai konserniyhteisöjen palveluhankinta- ja yhteistoimintasopimukseen, mikäli ne liittyvät kaupungin säädöspäätöksiin ydintehtäviin.

Painopiste	Toimenpiteet	Toteutus-aikataulu	Vastuutaho
1. Varautumisen vakiinnuttaminen osaksi kaupungin muuta riskienhallintatyötä	Osa kaupungin hallintosääntöä ja sen myötä osa kaupungin riskienhallinnan prosesseja	Valtuustokausittain, noin neljän vuoden välein	Kaupunginjohtaja, hallintojohtaja, kaupunginhallituksen ja valtuuston puheenjohtajat
2. Varautumisen ja valmiussuunnittelun jalkauttaminen toimialoille ja nimettyihin konserniyhtiöihin	Toimialojen ja nimettyjen konserniyhtiöiden valmiussuunnitelmien päivittäminen ja henkilöstön perehdytys	Vuosittain, jatkuvana toimintana	Toimialajohtajat, toimitusjohtajat
3. Varautumistarpeiden huomioiminen toimialojen ja nimettyjen konserniyhtiöiden riskienhallintaan liittyvässä työskentelyssä	Määrävälein tarkastaminen ja päivittäminen	Vuosittain, jatkuvana toimintana	Toimialajohtajat, osastopäälliköt, toimitusjohtajat
4. Valmiussuunnitelmien pitäminen ajan tasalla	Määrävälein tarkastaminen ja päivittäminen	Vuosittain, jatkuvana toimintana	Hallintojohtaja ja muut toimialajohtajat, toimitusjohtajat
5. Valmiusharjoittelu	Kaupungin häiriötilanteen johtokeskuksen perustaminen, kaupunkia velvoittavat valmiusharjoitukset, sekä mahdolliset vapaaehtoiset harjoitukset (erit. kyber- ja hybridiuhkiin liittyvät)	1-2 harjoitusta/v.	Kaupunginjohtaja, laajennettu johtoryhmä, valmiusryhmä

Taulukko I. Raaseporin kaupungin varautumisen painopisteet ja vastuut

2.8 Varautumiskoulutus ja harjoitukset

Varautumiskoulutuksella tarkoitetaan koulutusta, jolla osaltaan varmistetaan yksilön, yhteisön, laitoksen, yrityksen sekä yhteiskunnan eri tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen kaikissa turvallisuustilanteissa. Pelastusopiston lakisääteisenä tehtävänä on normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen valmentavan koulutuksen antaminen.

Varautumiskoulutuksen pääsääntöisenä kohderyhmänä ovat paikallis-, alue- ja keskushallinnon viranomaisten henkilöstö. Varautumisopetuksen vuosittaisen koulutusohjelman runko muodostuu aluekohtaisista valmiusharjoituksista sekä peruskurssitasoisista alue- ja paikallishallinnon kursseista.

Kaupungin tavoite on, että sen varautumisen avainhenkilöt (laajennetun johtoryhmän jäsenet, nimetyt varautumisen vastuuhenkilöt) osallistuvat säännöllisesti (valtuustokausittain tai tarpeen ilmetessä) Pelastusopiston järjestämiin varautumiskoulutuksiin.

- Pelastusopiston [Varautumiskoulutus -sivusto](#)

Raaseporin kaupunki esittää vuosittain henkilöitä myös alueellisille maanpuolustuskursseille. Etelä-Suomen aluehallintovirasto AVI tekee päätökset maanpuolustuskurssien osallistujista.

Raaseporin kaupunki osallistuu Etelä-Suomen aluehallintoviraston ja puolustusvoimien järjestämiin valmius- ja paikallispuolustusharjoituksiin tarkoituksen mukaisessa laajuudessa. Kaupunki osallistuu aktiivisesti muihinkin eri viranomaistahojen järjestämiin valmiusharjoituksiin, joista tärkeimpinä Digi- ja väestötietoviraston (DVV) vuosittain järjestämät digitaalisen turvallisuuden TAISTO-harjoitukset.

2.9 Varautumisvelvoitteet ostopalveluissa ja sopimusperusteisessa palveluntuotannossa

Raaseporin kaupunki on ulkoistanut osan sen julkisen hallinnon tehtävien hoitamisesta. Ostopalveluina hankittujen palveluiden osalta toiminnasta häiriö- ja poikkeustilanteisiin tulee aina sopia. Huoltovarmuuskeskuksen SOPIVA-aineistosta löytyy erityyppisiin sopimuksiin perustuvan varautumisen sopimulausekkeitä www.huoltovarmuuskeskus.fi/sopiva

Ostopalvelujen osalta on myös varmistettava, ettei kyseistä resurssia (henkilöt, toimitilat, ajoneuvot ja työkoneet) ole häiriötilanteissa jo varattu toisaalle (pällekkäisvaraus).

Raaseporin kaupungin eri toimialojen on varauduttava myös tilanteeseen, jossa ulkopuolinen palveluntuottaja on häiriötilanteessa kyvytön täyttämään sopimusvelvoitteitaan. Lopullinen vastuu ydintehtäviin liittyvien palvelujen häiriöttömästä tuottamisesta on aina kaupungilla.

2.10 Yhteistoiminta varautumisessa

Mikäli toimialan toiminta on voimakkaasti riippuvainen jonkun ulkopuolisen toimijan tarjoamista palveluista, on ehdottoman tarpeellista selvittää yhteistyössä ko. toimijan kanssa varautumiseen liittyviä käytäntöjä. Suunnitelmat tulee päivittää yhteistyössä siten, että esimerkiksi resurssien päällekkäisvaraus ei tehdä. Tämä korostuu varsinkin, jos toimijan resursseja käyttää useampi taho ja häiriötilanteen tai poikkeusolojen vuoksi resurssien saatavuus on tavanomaista heikompaa.

Toimialojen välisessä varautumisessa ja suunnitelmien yhteensovittamisessa pätee sama periaate, eli tulee tarvittaessa ennalta sopia mitkä asiat hoidetaan keskitetysti yhden nimetyn vastuullisen toimialan toimesta.

2.II Pelastuslaitoksen tuki valmiussuunnittelulle

Pelastuslain mukaan pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan. Lisäksi pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos tukee alueensa kuntien varautumista. Asiasta on sovittu kuntien välisessä Länsi-Uudenmaan pelastustoimen yhteistoimintasopimuksessa. Pelastuslaitos tukee alueensa kuntien varautumista ja valmiussuunnittelua muun muassa yhteistyötapaamisilla, työpajoilla ja osallistumalla kuntien harjoituksiin. Kuntien varautumisen tukemisen tavoitteet ja toteutus määritellään vuosittain yhteistyössä kuntien kanssa.

Pelastuslaitoksen kuntien varautumisen tukemisella pyritään kehittämään sekä alueellista että kuntien omaa varautumista, sekä suunnitelmien ja toiminnan yhteensovittamista. Varautumisella ja etukäteisjärjestelyillä varmistetaan toimiva yhteistyö myös häiriötilanteissa.

Raaseporin kaupunki on nimennyt säännöllistä yhteydenpitoa varten varautumisen yhteyshenkilön, joka on hallintojohtaja.

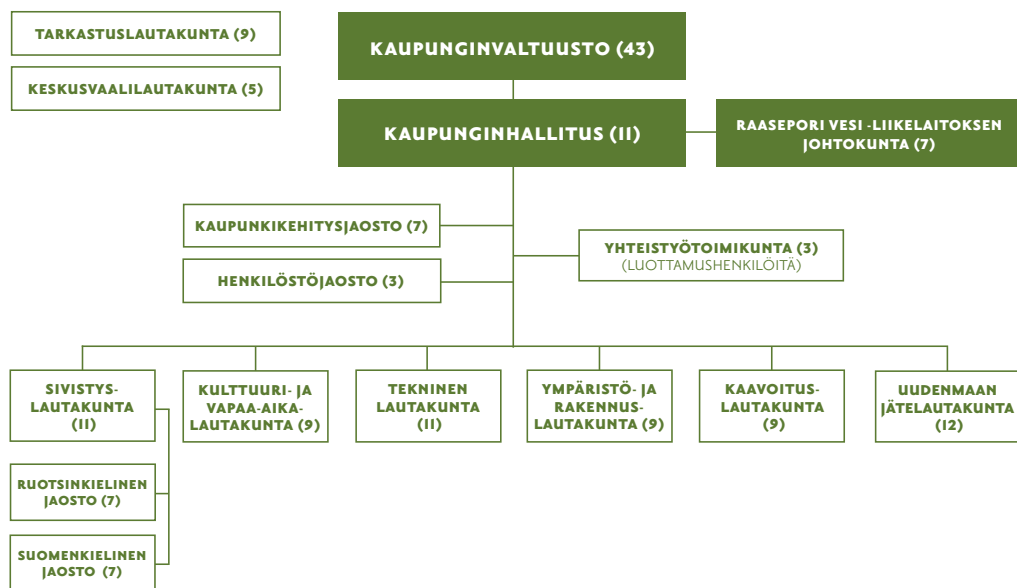
3 Operatiivinen valmiussuunnitelma, häiriötilanteen hallinta

3.1 Häiriötilanteen hallinnan tehtävät ja tavoitteet

Häiriötilanteen hallinnan keskeiset tavoitteet ja tehtävät ovat seuraavat:

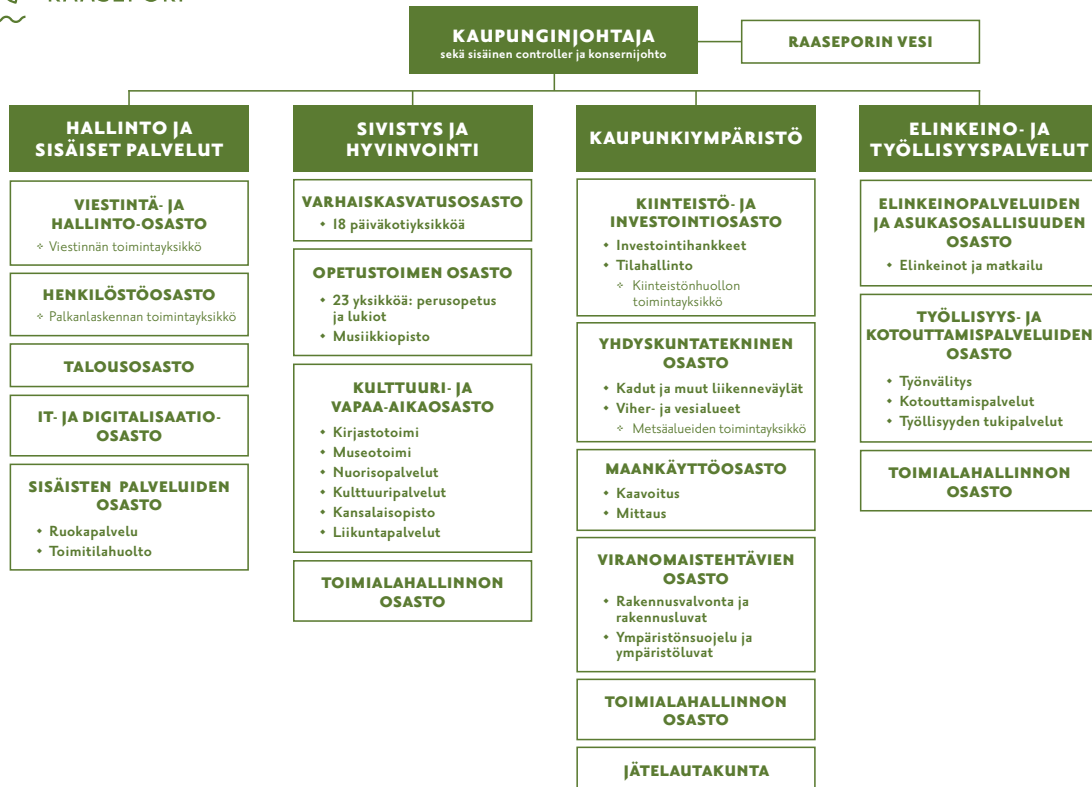
- Kaupungin asukkaiden ja alueella oleskelevien turvallisuuden varmistaminen
- Kaupungin päätöksenteko-, johtamis- ja toimintakyvyn ylläpitäminen
- Häiriötilanteesta ja poikkeusoloista aiheutuvien seurausten minimointi
- Kaupungin ydintehtävien ja palvelujen tuottamisedellytysten varmistaminen
- Kaupungin toimintojen ja yhteistyötahojen toiminnan yhteensovittaminen
- Tilannekuvan muodostaminen johtoryhmässä ja sen edelleen jakaminen
- Yhteistoiminta ja tuki muille viranomaistahoille
- Tilanteen edellyttämä sisäinen ja ulkoinen häiriötilanneviestintä

3.2 Johtamisjärjestelmä normaalioloissa

Kuvio 2. Raaseporin kaupungin luottamushenkilöorganisaatio 1.1.2024

ORGANISAATIOMALLI I.I.2024

Kuvio 3. Raaseporin kaupungin viranhaltijaorganisaatio I.I.2024

3.3 Kaupungin johdon ja avainhenkilöiden hälyttämisen ja informointijärjestelyt

Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtamiseksi kaupunginjohtaja voi kutsua koolle kaupungin kriisivalmiusryhmän ympärille muodostettavan häiriötilannejohtamisen johtokeskuksen.

Kriisivalmiusryhmä kutsutaan keskitetysti koolle kaupunginjohtajan päätöksellä ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastuslaitoksen avustamana.

Hälytysohje nimi- ja yhteystietoineen on toimitettu pelastuslaitokselle. Hälytysohje tietoineen tarkastetaan vuosittain. Ohjeen tarkastamisesta/päivittämisestä vastaa Hallinto ja sisäiset palvelut toimiala.

3.4 Tehostetun johtamisen ja tilanteen seurannan käynnistäminen

Raaseporin kaupungin päätöksenteko normaaliolojen häiriötilanteissa tapahtuu normaaliensa toimintavaltuuksien sekä kaupungin voimassa olevan hallintosäännön puitteissa.

Perustettavalla Raaseporin kaupungin häiriötilannejohtamisen johtokeskuksella on keskeinen rooli häiriötilanteiden hallinnan sekä poikkeusolojen johtamisen tukena.

3.5 Luottamushenkilöiden informointi

Luottamushenkilöiden informointi on tärkeää laajemmissa häiriötilanteissa.

Luottamushenkilöillä ei ole häiriötilanteessa varsinaista operatiivista roolia, mutta keskeisten päätöksenteon kannalta avainasemassa olevien luottamushenkilöiden on syytä tietää vallitsevan häiriötilanteen perustiedot sekä sen hallintaan liittyvät keskeiset toimenpiteet.

Informoitava toimielin	Tehtävä	Informoinnista vastaava
Kaupunginvaltuusto	Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja	Kaupunginjohtaja
Kaupunginhallitus	Kaupunginhallituksen puheenjohtaja	Kaupunginjohtaja
Raaseporin vesi -liikelaitoksen johtokunta	Johtokunnan puheenjohtaja	Kaupunginjohtaja tai Raaseporin veden toimitusjohtaja
Tarkastuslautakunta	Lautakunnan puheenjohtaja	Hallintojohtaja
Keskusvaalilautakunta	Lautakunnan puheenjohtaja	Hallintojohtaja
Kaupunkikehitysjaosto	Jaoston puheenjohtaja	Kaupunginjohtaja
Henkilöstöjaosto	Jaoston puheenjohtaja	HR-päällikkö
Sivistyslautakunta	Lautakunnan puheenjohtaja	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Ruotsinkielinen jaosto/ Sivistysltk	Jaoston puheenjohtaja	Ruotsinkielinen opetuspäällikkö
Suomenkielinen jaosto/ Sivistysltk	Jaoston puheenjohtaja	Suomenkielinen opetuspäällikkö
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	Lautakunnan puheenjohtaja	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Tekninen lautakunta	Lautakunnan puheenjohtaja	Tekninen johtaja
Ympäristö- ja rakennuslautakunta	Lautakunnan puheenjohtaja	Ympäristöpäällikkö
Kaavoituslautakunta	Lautakunnan puheenjohtaja	Kaupunginarkkitehti
Uudenmaan jätelautakunta	Lautakunnan puheenjohtaja	Jäteasiainpäällikkö

Taulukko 3. Informoitavat luottamushenkilöt (häiriötilanteen edellyttämässä laajuudessa)

3.6 Johtamispaikat ja muut tilat

Normaaliajan häiriötilojen johtamistoiminta käynnistetään lähtökohtaisesti normaaliaikojen johtamis-tiloissa. Tämä koskee myös perustettavaa häiriötilannejohtamisen johtokeskusta.

Tilanteen niin edellyttäessä kaupungin johtokeskus sekä kaupungin päättävien toimielinten kokoontumiset siirretään tarvittavilta osiltaan ennalta valmisteltuun väistöpaikkaan.

Väistöpaikan tietoliikenne- ja varavoimaratkaisut toteutetaan jo normaaliaikana siten, että ne ovat häiriötilanteen ja poikkeusolojen johtamispaikan edellyttämällä tasolla.

Väistöpaikan sekä johtamisvälineiden edellyttämästä resursoinnista ja toimeenpanosta vastaa hallintojohtaja yhdessä teknisen johtajan sekä IT- ja digitalisaatiopäällikön kanssa.

Kaupungintalon ja väistöpaikan kuluvalvontaa, vartiointia sekä fyysistä suojausta kohotetaan asteittain turvallisuustilanteen edellyttämällä tavalla. Toimenpiteiden tavoitteena on varmistaa kaupungin palveluiden sekä johtamisen edellytykset kaikissa turvallisuustilanteissa.

Mikäli kaupungin palveluita tulisi pitkäkestoisesti siirtää muihin mahdollisiin toimipisteisiin kuin missä ne normaalioloissa toimivat, on kaupunki varautunut siihen ylläpitämällä tarkkoja tietoja hallussaan olevista tiloista ja niiden varustelusta.

3.7 Johtaminen ja tilannetietoisuus

Hallintosäännön mukainen toiminta muodostaa perustan kaupungin johtamiselle kaikissa olosuhteissa. Poliittiset toimielimet kutsutaan koolle niiden edellyttämällä tavalla. Johtamisesta ja päätöksenteosta vastaavat kaupungin viranhaltijat tai toimielimet, joiden vastuulla ovat kaupungin veloitteiden hoitaminen ja toiminnoista vastaaminen muutoinkin.

Kaupungin päätöksenteon ja johtamisen on perustuttava riittävään ja luotettavaan tilannekuvaan. Toimialat vastaavat omien ydintehtäviensä ja vastuidensa mukaisesti johtamisessa tarvittavan tilannetiedon keräämisestä, analysoinnista sekä välittämisestä kaupungin johtamisen tueksi. Tilannekuvan kokoamisella luodaan edellytyksiä oikea-aikaiselle ja oikeasisältöiselle päätöksenteolle ja johtamiselle. Johtamis-yhteydet varmistetaan VIRVE-puhelimen sekä lähettiyhteyksin.

Kaupungin kriisivalmiusryhmän toimintavalmius ylläpidetään tarvittaessa kaikkina viikonpäivinä ja vuorokauden aikoina tilanteen edellyttämässä laajuudessa. Tarvittavat varallaolo- ja sijaisjärjestelyt suunnitellaan ja määritetään etukäteen osana valmiussuunnittelua.

3.8 Viestinnän ja tiedottamisen peruslinjaukset

Häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa kansalaisten tiedontarve kasvaa. Kaupungilla on kriisiviestintäsuunnitelma, jossa linjataan myös häiriötilanne- ja poikkeusolojen viestinnästä.

Häiriötilanneviestinnän päätehtävänä on:

- tiedottaa ja varoittaa tapahtuneesta
- antaa tilannetietoja tapahtuman kulusta
- antaa toimintaohjeet lisävahinkojen välttämiseksi
- estää huhujen ja disinformaation leviäminen
- auttaa organisaatiota palautumaan normaalitilaan

Häiriötilanteissa viestintävastuut ovat niillä henkilöillä, joilla ne ovat normaalistikin. Tarvittaessa viestintäorganisaatioita varaudutaan vahvistamaan tilanteen edellyttämällä tavalla, ja tilanteen niin edellyttäessä, myös yhteistyössä eri viranomaisten kanssa. On hyvin tärkeää nopeasti identifoida millä viranomaisella on pääviestintävastuu kulloisessakin tilanteessa. Kaupungin tehtävänä on usein vahvistaa ja toistaa kyseisen viranomaisen viestiä kaupungin keinoilla ja kanavilla.

Häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa kaupungin viestintäjohtajana toimii hallintojohtaja apunaan viestinnän toimintayksikkö, jota vetää viestintäpäällikkö. Viestintä toimii kiinteässä yhteistoiminnassa kaupungin kriisivalmiusryhmän kanssa.

Medialle välitetään aina mahdollisimman nopeasti ensitiedote tapahtumasta. Käytännössä tämä tapahtuu nykyään usein sosiaalisen median kanavien kautta. Tiedotustilaisuus järjestetään, jos tapahtuma on erityisen vakava tai se herättää muuten laajaa kiinnostusta.

Kaupungilla on käytössään asukkaille suunnattua häiriötilanneviestintää varten erillisiä neuvontapuhelinnumeroita, jotka voidaan ottaa käyttöön hyvin lyhyellä varoitusaajalla.

Häiriötilanneviestinnässä varaudutaan myös tilanteisiin, joissa sähköä ei ole ja/tai tietoverkot eivät toimi. Pitkäkestoisessa sähkö- tai puhelinliikenteen katkoksessa kaupunkilaisille suunnattavaa viestintää tehdään yhteistoiminnassa pelastustoimen viranomaisten kanssa.

Häiriötilanne- ja poikkeusolojen viestinnässä voidaan käyttää tarvittaessa vaaratiedotteita. Vaaratiedotteet annetaan aina pelastus- tai poliisiviranomaisen kautta. Vaaratiedotteet jaetaan television ja radion kautta sekä matkapuhelimiin/112-sovelluksiin tekstiviesteinä.

3.9 Henkisen tuen järjestäminen

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue vastaa ensisijaisesti henkisen tuen antamisesta.

Yhteistyökumppaneina heillä on Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastuslaitos, Raaseporin seurakuntayhtymä, alueen seurakunnat sekä Suomen Punaisen Ristin Helsingin ja Uudenmaan piiri ja sen Karjaa – Pohjan sekä Tammisaari – Tenholan osastot.

Kaupunki huolehtii sille säädös- ja/tai yhteistoimintasopimuksiin perustuvien vastuun henkisen tuen järjestelyistä sekä yhteistoimintaosapuolien henkisen tuen järjestämisen tukemisesta.

Kaupungin oman henkilöstön henkisen tuen järjestäminen huomioidaan työterveyshuoltoon liittyvissä palvelusopimuksissa, myös normaaliolojen häiriötilojen ja poikkeusolojen osalta.

3.10 Yhteistoiminta pelastuslaitoksen kanssa häiriötilanteen hallinnassa

Raaseporin kaupunki sekä sen kaupunkikonserniin kuuluvat laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun ja antamaan pyynnöstä virka-apua pelastuslain nojalla (46 §, 47 § ja 49 §).

Pelastusviranomainen voi puolestaan antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion, hyvinvointi- alueen tai kaupungin viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi. (8.7.2022/616)

Pelastustoimintaa edellyttävissä laajoissa häiriötilanteissa tilanne saattaa edellyttää kaikkien pelastuslaitoksen käytössä olevien henkilöstöresurssien sitomista pelastustoimen perustehtävien hoitamiseen, jolloin kunnalle tarjottavat tukimahdollisuudet voivat olla rajallisia. Pelastuslaitos voi tukea/avustaa kuntaa häiriötilanteen hallinnassa ja kriisijohtamisessa mm. seuraavilla tavoilla:

- pitää yllä turvallisuustilannekuvaa ja tiedottaa ennalta uhkaavasta tilanteesta
- hälyttää kaupungin johtohenkilöstön
- avustaa kaupunkia tiedottamisessa
- antaa viranomais- ja vaaratiedotteita
- avustaa johtamisen tilannekuvan kokoamisessa ja laatimisessa
- avustaa viestiyhteyksien varmentamisessa (VIRVE-verkko)
- käynnistää väestöhälytysjärjestelmän
- johtaa ja koordinoi väestönsiirtoja

Pelastuslaitos on nimennyt kaksi edustajaansa toimimaan tarvittaessa pelastuslaitoksen yhteyshenkilönä /asiantuntijana Raaseporin kaupungin kriisivalmiusryhmässä.

Pelastustoiminnan johtaminen

Pelastustoiminnan johtamisjärjestelmällä johdetaan pelastuslaitoksen valmiuden säätelyä ja pelastustoimintaa. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen johtamisjärjestelmä koostuu päivystävästä päälliköstä, päivystävistä palomestareista (kenttäjohto), ryhmänjohtajista, tilannekeskuksesta sekä tarvittaessa perustettavasta (toimeenpantavasta) pelastustoiminnan johtokeskuksesta.

Pelastuslaitoksen **päivystävä päällikkö** vastaa yhdessä päivystävien palomestareiden kanssa pelastuslaitoksen valmiuden ylläpitämisestä ja säätelystä, pelastustoiminnan johtamisen tukemisesta ja hän johtaa tarvittaessa laajoissa monialaonnettomuuksissa tai niiden uhkatilanteissa myös pelastustoimintaa (yleisjohtajana). Päivystävä päällikkö on virka-aikana jatkuvassa johtamisvalmiudessa ja virka-ajan ulkopuolella vapaamuotoisessa varallaolossa.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksella on kolme päivystysaluetta, joista Raasepori on yksi. Jokaisella alueella on **päivystävä palomestari**. Päivystävä palomestari johtaa päivystävän päällikön alaisuudessa päivystysalueensa valmiuden ylläpitoa ja päättää päivittäistoiminnasta poikkeavasta virkaavusta ja muusta avunannosta, sekä hälytyksen saatuaan johtaa pelastustoimintaa.

Pelastuslaitoksella on perusvalmiudessa **ryhmänjohtajina** 12 päätoimista paloiesimiestä. Päätoimisella ryhmänjohtajalla on kyky toimia pelastustoiminnan johtajana, sekä johtaa pelastusryhmää ja tarvittaessa pelastusjoukkuetta. Ryhmänjohtaja johtaa päivystysalueen palomestarin alaisuudessa yksiköidensä valmiuden ylläpitoa. Ryhmänjohtajia ovat lisäksi sivutoimisten ja sopimuspalokuntien yksikönjohtajat, joilla on kyky johtaa vähintään pelastusryhmää.

Tilannekeskus on jatkuvassa valmiudessa oleva pelastuslaitoksen johtamisjärjestelmän osa, joka tukee pelastustoiminnan ja ensihoidon tilannetietoisuuden ylläpitämistä, valmiuden säätelyä ja pelastustoiminnan johtamista vuorokauden ympäri. Tilannekeskus kykenee myös rajoitetusti hälyttämään yksiköitä hätäkeskuksen ruuhka- tai vikatilanteissa sekä häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Tilannekeskus vastaa pelastuslaitoksen viestikeskustoiminnoista ja hoitaa yhteistyössä pelastustoiminnan johtajan kanssa onnettomuusviestintää.

Pelastustoimen tilannekuvan ylläpitämiseksi tilannekeskus seuraa alueen kuntien ja kaupunkien turvallisuustilanteeseen vaikuttavia tapahtumia. Tilannekeskus toimii tarvittaessa myös alueen kuntien ja kaupunkien yhteisenä palvelu- ja tiedonvälityspisteenä eri turvallisuustilanteissa. Tällöin tilannekeskus välittää turvallisuustilanteeseen vaikuttavaa saatavilla olevaa ennakkotietoa eri viranomaisilta kuntien päättäjäille ja turvallisuudesta vastaaville avainhenkilöille.

Pelastustoiminnan johtokeskus on pelastustoiminnan johtamista sekä tukemista varten perustettu toiminnallinen kokonaisuus, joka käsittää henkilöstön, tilan ja välineet. Johtokeskuksen toimintaa johtaa yleisjohtajana päivystävä päällikkö. Johtokeskuksen on tarvittaessa kyettävä koordinoimaan pelastustoimen ja yhteistoimintatahojen voimavarojen tehokasta käyttöä.

Pelastustoiminnan johtokeskus perustetaan pelastustoiminnan johtamisen tueksi, kun suuronnettomuus on sattunut tai suuronnettomuuden uhka on ilmeinen tai toimintaa uhkaa pitkäkestoinen tai muutoin poikkeuksellisia resursseja vaativa tehtävä tai häiriötilanne. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen pelastustoiminnan johtokeskuksen tulee olla toimintakykyinen 60 minuutissa perustamispäätöksen jälkeen. Suuronnettomuus- ja häiriötilanteiden varalle johtokeskustilaan on varattu ja varusteltu tila ensihoidon yhteistoimintaa varten.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen johtokeskuksen työjärjestyksessä on määritetty muun muassa toimenpiteet, henkilöt, roolit sekä järjestelmät tilannekuvan ylläpitoon häiriötilanteiden ja poikkeusolojen tehtävien johtamisen tukemiseksi. Työjärjestyksessä otetaan huomioon myös tilanteet, joiden johtaminen edellyttää yhteistyötä muiden pelastustoimintaan osallistuvien kanssa.

3.11 Väestönsuojelu

Pelastustoimintaan kuuluu:

- hälytysten vastaanottaminen;
- väestön varoittaminen;
- uhkaavan onnettomuuden torjuminen;
- onnettomuuden uhrien ja vaarassa olevien ihmisten, ympäristön ja omaisuuden suojaaminen ja pelastaminen;
- tulipalojen sammuttaminen ja vahinkojen rajoittaminen sekä
- edellä mainittuihin tehtäviin liittyvät johtamis-, viestintä-, huolto- ja muut tukitoiminnot.

Länsi-Uudenmaan pelastustoimi ja pelastuslaitos varautuu hoitamaan säädosperusteiset tehtävänsä päivittäisissä tilanteissa, normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa.

Väestönsuojelulla tarkoitetaan ihmisten ja omaisuuden suojaamista ja pelastustoimintaa poikkeusoloissa sekä niihin varautumista. Pelastustoimintaan liittyvät keskeisimmät väestönsuojelutoimenpiteet ovat väestön varoittaminen, suojautumisen johtaminen sekä evakuointivalmiuden ylläpito.

Väestön varoittaminen

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen väestön varoittamisjärjestelyt muodostuvat onnettomuusviestinnästä, vaaratiedotteesta sekä väestöhälytintäjärjestelmästä. Onnettomuusviestintä pitää sisällään tapahtuneista onnettomuuksista tiedottamisen jatkotiedotteilla sekä mediatiedotteilla. Se voi pitää sisällään myös onnettomuuden vaikutuksille altistuneiden tai välillisesti alttiina olevien ihmisten ohjauksen ja neuvonnan.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueen kuntien keskustataajamiin ja suurimpien kuntien muillekin taajama-alueille on sijoitettu kiinteitä väestöhälyttimiä, jotka on tarkoitettu ulkona liikkuvan väestön varoittamiseen. Kiinteillä hälyttimillä tavoitetaan noin 80 % kuntien ulkona liikkuvista asukkaista. Hälyttimien kuuluvalualueiden ulkopuolella on käytetty liikkuvia hälyttimiä.

Väestöhälytintäjärjestelmää hyödynnetään väestön varoittamiseen sellaisissa onnettomuuksissa ja uhkatilanteissa, jotka edellyttävät väestön sisälle suojautumista. Sotilaalliseen toimintaan liittyvissä poikkeusoloissa väestöhälytintäjärjestelmää hyödynnetään myös väestön varoittamisessa ja väestönsuojien suojaamisessa. Yleisellä vaaramerkillä ja vaaratiedotteella varoitetaan väestöä heitä uhkaavasta, välittömästä vaarasta. Yleinen vaaramerkki annetaan ulkohälyttimien välityksellä tai taajamien ulkopuolella kulkuneuvon asennetuilla liikkuvilla hälyttimillä.

Vaaratiedote on toimivaltaisen viranomaisen antama tiedote, jonka tarkoitus on varoittaa vaarallisesta tapahtumasta ja jolla annetaan suurella ihmismäärälle toimintaohjeita. Vaaratiedotteet julkaistaan aina radiossa ja viranomaisen päätöksestä myös televisiossa. Tiedotteet annetaan aina suomeksi ja ruotsiksi. Lisäksi vaaratiedote välitetään myös I12 Suomi -sovelluksessa ja hätäkeskuslaitoksen toimesta sosiaalisen median kanavissa.

Suojautumisen johtaminen

Normaaliolojen onnettomuuksissa ja häiriötilanteissa väestö suojautuu viranomaisen määräyksestä asuin- ja muihin sisätiloihin. Väestönsuojiiin suojaudutaan lähinnä poikkeusolojen vakavimmissa uhkissa ja viranomaisen määräyksestä.

Raaseporin kaupungin Kaupunkiympäristön toimiala vastaa Raaseporin kaupungin omistamista kiinteistöistä ja niihin liittyvistä väestönsuojista. Nykylainsäädännön mukaan kunnilla ei ole velvollisuutta rakentaa yleisiä väestönsuojia. Väestönsuojan rakentamisvelvoite syntyy uudisrakentamisen yhteydessä, kun rakennuspinta-ala ylittää tietyn neliömäärän.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksella on kattavat tiedot kaikista Raaseporin kaupungin alueella sijaitsevista väestönsuojista.

Evakuointivalmiuden ylläpito (väestön siirrot)

Väestön siirroilla tarkoitetaan ihmisten ja omaisuuden siirtämistä turvaan vaara-alueelta tai vaarallisesta kohteesta. Järeimpänä toimena väestönsiirroissa on väestön evakuointi, jolla tarkoitetaan viranomaisten johdolla tapahtuvaa väestön tai sen osan siirtämistä pois vaaran uhkaamalla alueelta ja sijoittamista turvalliselle alueelle, sekä väestön elinedellytysten ja yhteiskunnan tärkeiden toimintojen turvaaminen evakuointitilanteessa (lähtöalueelta tuloalueelle).

Väestönsiirtoja suunnitellaan sekä normaaliolojen häiriötiloja että poikkeusoloja silmällä pitäen, ja se toimeenpannaan toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä ja pelastuslaitoksen johdolla tilanteen mukaan joko suppeana tai laajana. Suppeimmillaan väestönsiirto voi koskea esimerkiksi yksittäisen talon asukkaita ja laajimmillaan kunnan tai vielä laajemman alueen koko väestöä.

Väestön evakuointi ja siirrot on osa pelastustoimintaa, joten sen suunnittelu ja toteutus tapahtuvat Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen johdolla. Evakuoinneissa on kyse moniviranomaistoiminnasta, missä johtovastuu on pelastustoimella. Muita vastuullisia tahoja ovat hyvinvointialue, ELY-keskus sekä alueen kunnat.

Raaseporin kaupunki vastaa sen vastuulle kuuluvalta osalta mahdollista evakuointia tai väestön vastaanottoa koskevien suunnitelmien laatimisesta. Suuri määrä vapaa-ajanasuntoja Raaseporin alueella aiheuttaa tarpeen varautua myös omaehtoisiin evakuointeihin esim. pääkaupunkiseudulta.

Kuvio 4. Väestön siirtyminen, siirtäminen ja hoitolaitosten siirrot
(Lähde: Evakuointien suunnittelu- ja toimeenpano-ohje, Sisäministeriön julkaisuja 2024:2)

Kuvio 5. Väestön siirtämisen ja vastaanottamisen vastuut
(Lähde: Evakuointien suunnittelu- ja toimeenpano-ohje, Sisäministeriön julkaisuja 2024:2)
Evakuointeihin ja väestönsiirtoihin liittyvät valmiussuunnitelmat eivät ole julkisia.

3.12 Toiminnan yhteensovittaminen

Aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) mukaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston yhtenä tehtävä on alueen kuntien valmiussuunnittelun tukeminen ja varautumisen yhteensovittaminen.

Raaseporin kaupungin alueella toimivat tai vaikuttavat viranomaistahot vastaavat kukin omasta varautumisestaan ja siihen liittyvästä valmiussuunnittelusta. Edellä mainitut viranomaistahot sovittavat tarvittavilta osiltaan yhteen Raaseporin kaupungin ja oman organisaationsa valmiussuunnitelmat.

Raaseporin kaupungin ja puolustusvoimien välisestä yhteistoiminnasta sovitaan Uudenmaan prikaatin ja sen alaisuuteen kuuluvan Uudenmaan aluetoimiston kanssa. Yhteistoiminnan tavoitteena on taata kaikille osapuolille hyvät toimintaedellytykset, selkiyttää suunnittelua ja poistaa päällekkäisyyksiä henkilöstön, ajoneuvojen/työkoneiden ja tilojen varaamisessa sekä alueiden käytössä.

Järjestöjen kanssa tehtävästä yhteistoiminnasta pyritään sopimaan Suomen Punaisen Ristin Helsingin ja Uudenmaan piirin ja sen Karjaan – Pohjan ja Tammisaari – Tenholan osastojen, sekä Vapaaehtoisen Pelastuspalvelu VAPEPA:n Raaseporin pelastuskoirat kautta. Suomen Punainen Risti toimii VAPEPA:n yhteysjärjestönä ja koordinoi toimintaa yleisen pelastuspalvelutoiminnan osalta.

4 Poikkeusolojen valmiussuunnitelma, varautuminen poikkeusoloihin

4.1 Poikkeusolojen vaikutukset kaupungin tehtäviin ja päätösvaltaan

Poikkeusoloilla tarkoitetaan valmiuslaissa tarkoitettua yhteiskunnan tilaa, jossa on niin paljon tai niin vakavia häiriöitä tai uhkia, että on tarpeen mahdollistaa viranomaisten tavanomaisesta poikkeava toimivaltuuksien käyttö.

Valmiuslain (1552/2011) mukaisia poikkeusoloja ovat:

1. Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila;
2. Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista;
3. väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat;
4. erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila;
5. vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti; sekä
6. sellainen
 - a) julkisen vallan päätöksentekokykyyn;
 - b) rajaturvallisuuden tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen;
 - c) välttämättömien sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen palvelujen saatavuuteen;
 - d) energian, veden, elintarvikkeiden, lääkkeiden tai muiden välttämättömien hyödykkeiden saatavuuteen;
 - e) välttämättömien maksu- ja arvopaperipalvelujen saatavuuteen;
 - f) yhteiskunnallisesti kriittisten liikennejärjestelmien toimivuuteen; tai
 - g) edellä a–f alakohdassa lueteltuja toimintoja ylläpitävien tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tai tietojärjestelmien toimivuuteen

kohdistuva uhka, toiminta, tapahtuma tai näiden yhteisvaikutus, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti ja laajamittaisesti estyvät tai lamaantuvat tai joka muulla näihin vakavuudeltaan rinnastuvalla tavalla erityisen vakavasti ja olennaisesti vaarantaa yhteiskunnan toimintakykyä tai väestön elinmahdollisuuksia.

Valmiuslain mukaan viranomaiset voidaan oikeuttaa poikkeusoloissa rajoittamaan eräitä perusoikeuksia, mutta siinä yhteydessä käyttämään vain sellaisia toimivaltuuksia, jotka ovat välttämättömiä ja oikeasuhtaisia laissa säädetyn tarkoituksen saavuttamiseksi. Toimivaltuuksia voidaan käyttää vain sellaisin tavoin, jotka ovat välttämättömiä lain tarkoituksen saavuttamiseksi ja oikeassa suhteessa

toimivaltuuden käyttämisellä tavoiteltavaan päämäärään nähden. Toimivaltuuksia voidaan käyttää vain, jos tilanne ei ole hallittavissa viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin.

4.2 Kaupungin hallinto poikkeuksellisissa olosuhteissa

Raaseporin kaupungin hallintosäännön 6 luvun ja sen 53 §:n perusteella Raaseporin kaupungin hallintosäännön muiden lukujen toimivaltamääräyksistä voidaan poiketa välttämättömän syyn vuoksi. Tällaisia syitä voivat olla esimerkiksi henkeen ja terveyteen kohdistuvat uhat sekä elintärkeiden palveluiden keskeytymiseen, talouteen, kiinteistöihin, muuhun omaisuuteen tai ympäristöön kohdistuvat uhat, jotka aiheuttavat välittömän vaaran tai muun vakavan toiminnallisen tai taloudellisen riskin.

Kaupunginjohtaja voi käyttää normaalista toimivallasta poikkeavaa päätösvaltaa kunnan palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoimiseksi välttämättömän syyn vuoksi.

Toimialajohtaja voi käyttää normaalista toimivallasta poikkeavaa päätösvaltaa kunnan palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoimiseksi omalla toimialallaan välttämättömän syyn vuoksi, ellei kaupunginjohtaja päättä asiasta.

Kaupunginhallitukselle tulee raportoida 53 §:ään perustuvalla toimivallalla tehdyistä päätöksistä.

Raaseporin kaupungin hallintosäännön 6 luvun ja sen 54 §:n perusteella kaupunginhallitus voi poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa määrääjäksi §:ssä 53 mainitun välttämättömän syyn vuoksi antaa kaupunginjohtajalle ja toimialajohtajille normaalista toimivallasta poikkeavan päätösvalan. Kaupunginhallitus voi vahvistamisen sijaan, sekä ennen määräajan päättymistä todeta, ettei normaalista toimivallasta poikkeavan päätösvalan käytölle ole enää perusteita. Kaupunginhallitus ilmoittaa asiasta valtuustolle välittömästi.

4.3 Varausjärjestelyt ja varaamisen vastuut

Henkilöstön varaamisen vastuut

Henkilöstövaraukset perustuvat Asevelvollisuuslakiin (1438/2007) sekä asetukseen vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta (269/1977). Henkilöstövarauksilla tarkoitetaan kaupungin ydintehtävien hoidossa tarvittavan henkilöstön varaamista Raaseporin kaupungin tai sen lukuun sopimusperusteisesti hoitavan käyttöön poikkeusoloissa.

Varauksien suunnittelu ja toteutus on olennainen osa normaaliolojen varautumistoimenpiteitä.

Varausten valmistelusta vastaavat toimialat ja nimetyt kaupunkikonserniin kuuluva yhteisöt. Henkilöstövaraukset tulee tehdä toimialojen sekä kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen ydintehtäviä hoitavista. Varaukset on tarkistettava vuosittain ja aina kun tulee henkilövaihdoksia.

Ydintehtävien hoitamiseen liittyvien yhteistyökumppaneiden osalta henkilöstön, ajoneuvojen ja työkalujen sekä tilavarauksiin liittyvistä vastuista on sovittava yhteistyösopimuksessa. Sopimukseen perustuen kaupungin tulee koota heidänkin osaltaan tarvittavat henkilövaraukset.

Valmistellut henkilövaraukset ja/tai muutokset tulee toimittaa Hallinto ja sisäiset palvelut toimialalle.

Viestintä- ja hallinto-osasto koostaa henkilövarauslistat ja lähettää ne puolustusvoimain Uudenmaan aluetoimistolle. Vastuuhenkilönä toimii hallintojohtaja.

Aluetoimisto vahvistaa hyväksytyt henkilöstövaraukset Raaseporin kaupungille.

Ajoneuvo- ja työkonevarausten vastuut

Poikkeusolojen ajoneuvo- ja työkonevaraukset tulee toimittaa Uudenmaan ELY-keskukselle. Varausten valmistelusta vastaa jokainen toimiala sekä nimetty kaupunkikonserniin kuuluva yhteisö sekä yhteistyökumppani samoin periaattein kuin henkilöstövarauksetkin.

Valmistellut ajoneuvo- ja työkonevaraukset tulee toimittaa Kaupunkiympäristö toimialalle. Toimiala koostaa toimialojen, konserniyhteisen sekä sopimuskumppanien ajoneuvo- ja työkonevarauslistat ja toimittaa ne sähköisesti Uudenmaan ELY-keskukselle (verkkopalvelu, Ajoneuvo- ja työkonevarausilmoitus).

Tilavaraukset

Poikkeusolojen tilavaraukset ehkäisevät päällekkäisiä eri toimijoiden tilojen käyttöä koskevia suunnitelmia. Raaseporin kaupungin omistamien tilojen osalta tilavarausta ei tarvitse tehdä.

Muiden kuin Raaseporin kaupungin omistamien tilojen osalta tilavaraukset osoitetaan Etelä-Suomen aluehallintovirastolle. Tilavarausten valmistelusta vastaa jokainen toimiala, kaupunkikonserniin kuuluva nimetty yhteisö sekä yhteistyökumppani samoin periaattein kuin henkilö-, ajoneuvo- ja työkonevarauksetkin.

Valmistellut tilavaraukset tulee toimittaa Kaupunkiympäristö toimialalle. Toimiala koostaa tilavaraukset ja toimittaa ne Etelä-Suomen aluehallintovirastolle.

4.4 Väestönsuojelutehtävät ja väestönsuojeluorganisaatio

Väestönsuojelumuodostelmien ylläpitämisestä ja suojelupiirien lohkojaosta on luovuttu.

Raaseporin kaupungin ei tarvitse tehdä erikseen väestönsuojelusuunnitelmia, vaan kullekin hallinnonalalle kuuluviin väestönsuojelutehtäviin varautuminen ja niihin liittyvä suunnittelu sisältyy muuhun valmiussuunnitteluun ja muun muassa onnettomuuksia varten muutoinkin tehtävään suunnitteluun.

